

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Факультет історії та філософії

Кафедра всесвітньої історії

Дипломна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

на тему: «Англо-французьке суперництво
у Північній Америці у XVIII ст.»

«Anglo-French contention in North Ameri

ca in the 18thc»

Виконав: студент денної форми навчання
спеціальності 032 Історія і археологія

Ладиженський Іван Олегович

Керівник к.і.н., доцент Ковальський С.В. _____

Рецензент д.і.н., професор Бачинська О. А.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ __ від _____ 2020 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

Захищено на засіданні ЕК № __

протокол № __ від _____ 2020 р.

Оцінка _____ / _____ / _____

(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Голова ЕК Гребцова І.С.

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

Одеса – 2020

Зміст

Вступ	3
Розділ I. Огляд джерел та літератури	6
Розділ II. Англо-французькі відносини часів Війни за іспанську спадщину (1701-1714 рр.) та Війни королеви Анни (1703-1713 рр.)	24
Розділ III. Війна за австрійську спадщину (1740-1748 рр.) та війна короля Георга в Північній Америці (1744-1748 рр.)	48
Розділ IV. Семирічна війна в Північній Америці (1756-1763 рр.)	64
Висновки	75
Список джерел і літератури	78

ВСТУП

Для Великої Британії англо-французьке протистояння у XVIII ст. означало початок епохи імперіалізму та, крім територіальних придбань, дало старт зростанню авторитету Британії серед великих держав того часу і, в черговий раз, підкреслило британську економічну могутність, від якої, через пару десятиліть, буде залежати практично вся Європа.

Для Франції протистояння означало остаточний крах її колись величезної колоніальної імперії. Все XVIII століття французька колоніальна імперія в агонії втрачала свої володіння. Колись найбільша держава у світі, що володіла майже всіма колоніями в Новому світі і домінувала політично у Старому світі, у XVIII столітті втратила всі свої володіння на американському континенті і остаточно позбулася авторитету серед великих держав.

Після перемоги Британії вони не досягли своєї головної мети - здобуття незалежності і фактично з одних рук потрапили в інші, отримавши знищену інфраструктуру.

Саме тому вивчення даного конфлікту дуже важливо, оскільки без нього неможливо зрозуміти причини звеличення Великої Британії, причини остаточного занепаду Франції. Однак у вітчизняній історіографії даному конфлікту приділяється досить незначна увага, але буде помилково стверджувати про те, що цю тему повністю обійшли стороною вітчизняні дослідники. Зокрема С. М. Пик [5].

Мета даної роботи полягає у вивченні військово-політичного аспекту британсько-французького протистояння.

Для досягнення мети даної роботи були сформульовані такі завдання:

- опрацювати доступні джерела та літературу з теми;
- визначити передумови англо-французького протистояння;
- охарактеризувати Війну королеви Анни в загальноєвропейському та колоніальному контексті;

- показати Війну короля Георга як частину Війни за австрійську спадщину;
- виокремити «північноамериканський фронт» Семирічної війни;
- проаналізувати три основні колоніальні конфлікти між Великою Британією та Францією в XVIII ст. в контексті єдиного процесу під назвою «друга столітня війна».

Об'єктом даної роботи виступає Північна Америка в колоніальній політиці європейських країн.

Предметом даної роботи є англо-французьке суперництво у XVIII ст.

Дана робота передає традиційну політичну історію з імперіалістичної перспективи. Геополітичне положення Північної Америки варто розглядати у контексті боротьби за майбутні території США та Канади.

Не можна також відділятися від міжнародної та внутрішньої політики. Інакше кажучи, потрібно приділяти увагу міжнародному положенню, яке надає контекст, у якому відбувалася дана боротьба.

Більш того, незалежні «гравці» на американському просторі включали не лише політиків та політичні рухи з власними концепціями відповідей на вимоги та можливості їхньої геополітичної ситуації, але також і корінних американців. Роль індіанців ускладнювала, але не вичерпувала вплив фронтиру, оскільки у даних імперіях прослідковувалася гостра боротьба між центром та периферією. Авантюристи були дуже важливим фактором при захопленнях територій, що не належали імперіям.

В так званій Другій столітній війні (1689-1815) Велика Британія та Франція змагалися за домінування над Європою та ширшим світом. На фінальному етапі даного змагання (Наполеонівських війнах) Велика Британія прийняла на озброєння практики діяльності на морі, що спричинили війну 1812 року, яка була прямим наслідком Наполеонівських війн.

Хронологічні рамки роботи обмежуються періодом XVIII століття та дипломатичними процесами напередодні і після збройних конфліктів.

Територіальними межами даної дипломної роботи є Північна Америка в зоні впливу Франції та Великої Британії.

Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків та списку літератури, що містить 31 одиницю літератури та 3 джерела. В розділі I «Огляд джерел та літератури» аналізується історіографічний доробок та джерельна база, задіяна при написанні диплому. Розділ II «Англо-французькі відносини часів Війни за іспанську спадщину (1701-1714 рр.) та Війни королеви Анни (1703-1713 рр.)» розкриває питання передумов, перебігу та наслідків Війни королеви Анни, або північноамериканського театру Війни за іспанську спадщину. Розділ III «Війна за австрійську спадщину (1740-1748 рр.) та війна короля Георга в Північній Америці (1744-1748 рр.)» передумов, перебігу та наслідків війни короля Георга в Північній Америці або північноамериканського театру Війни за австрійську спадщину. Розділ IV «Семирічна війна в Північній Америці (1756-1763 рр.)» розкриває питання передумов, перебігу та наслідків Війни королеви Анни, або північноамериканського театру Семирічної війни.

Перший міністр уряду Франції, де Шуазель, був вирішений повернути цінні колонії цукру Мартиніки та Гваделупи та зберегти базу для риболовлі Великих Банків. Він також хотів мис Бретон, але мусив задовольнитися на крихітні острови Сен-П'єр і Мікелон як рибальську станцію. Щоб змусити впертого іспанського короля погодитися на мирні умови, Франція передала Іспанії величезну територію Луїзіани, щоб компенсувати здачу англійців Флориді.

Франція також залишила Канаду Британії, оскільки вона була менш цінною в комерційному відношенні, ніж цукрові острови Вест-Індії, або рибальські острови північної Атлантики; Розміри та місцезнаходження Канади також зробили дорогу колонію для захисту та обслуговування. Крім того, Шосель був переконаний, що американські колонії, яким більше не потрібен військовий захист Британії, незабаром вдарять за незалежність. Французька втрата Канади була б нічим не порівняною з втратою Британією своїх американських колоній [6, с. 128-183; 19, с. 610-875; 21, с. 280-373].

Незважаючи на певну опозицію у Британії з боку тих, хто передбачив те, що Чосейл приватно передбачив, Британія повернула Гваделупу, а не Канаду, до Франції у Паризький договір (1763 р.). Через дванадцять років американські колонії повстали проти Британії. Як не дивно, лише з військовою допомогою французів вони нарешті здобули незалежність.

ВИСНОВОК

Результатом війни королеви Анни було те що у 1712 р. Великобританія та Франція оголосили перемир'я, а наступного року було підписано остаточну мирну угоду. Згідно з Утрехтським договором 1713 р., Великобританія отримала Акадію (яку вони перейменували в Нову Шотландію), суверенітет над Ньюфаундлендом, регіоном Гудзонової затоки та карибським островом Сент-Кітс. Франція визнала сюзеренітет

Великобританії над ірокезами і погодилася, на те що торгівля з американськими індіанцями, що знаходяться далі в глибині суші, буде відкритою для всіх держав . Вона зберегла всі острови в затоці Святого Лаврентія, включаючи мис Бретон, і зберегла права риболовлі в цьому районі, включаючи права на суху рибу на північному березі Ньюфаундланда Пізніше багато Абенаків втомилися від конфлікту, незважаючи на тиск Франції продовжувати рейди проти Нової Англії. Однак утрехтський мир ігнорував інтереси індіанців, і деякі Абенакі висловили готовність домовитись про мир з жителями Нової Англії

Аахенський мир, що завершив війну короля Георгія, відновивши довоєнний статус колоніальних земель не вирішив напруги у Північній Америці між Британією та Францією. Та її істотним результатом можна вважати лише важкі втрати у колоніях, особливо у північних британських володіннях.

Унаслідок Семирічної війни Нова Франція закінчила існування. Британці забрали все на північ від Флориди. Франція віддала Луїзіану на захід від річки Міссісіпі своєму союзнику Іспанії в якості компенсації за втрату Іспанії Британії Флориди (яку Іспанія передала Британії в обмін на повернення Гавани, Куби). Франція трималася західної Луїзіани до 1803 р., але в іншому випадку її колоніальна присутність на північ від Карибського басейну зводилася до крихітних островів Сен-П'єр і Мікелон. Було підтверджено позицію Великобританії як домінуючої колоніальної держави у східній половині Північної Америки.

Французький абсолютизм опинився в біді. Війна в Європі була дорогою, і в результаті країна збідніла. Багато факторів сприяли французькій революції 1789 р., і Семирічна війна була одним з них. Ця ситуація зменшила будь-яку надію на відновлення французької влади в Північній Америці. Це також призвело до подальших глобальних конфліктів і, що ще важливіше, до

підняття світського та демократичного сучасного суспільства - не лише у Франції, а й у всій Західній Європі та в межах Атлантики.

Результат спричинив невизначеність для індіанців. Для багатьох націй усунення влади Франції у Північній Америці означало зникнення сильної противаги британській експансії. Найбільш очевидно, що була ліквідована стратегія Хауденосауні щодо відбиття двох європейських держав одна проти одної. Тиск зростав на корінне населення з атлантичного узбережжя через Огайо та Міссісіпі, створюючи хвилі біженців. Ці, що рухалися на захід, у свою чергу, підштовхнули й інших аборигенів. Напруженість стрімко наростала і призвела до подальшого конфлікту.

Британські американські колонії відчували право на здобич війни. Долина Огайо лежала попереду них, непомічена французькими фортами (незалежно від опору аборигенів). Більш того, британський режим не був впевнений, що він готовий випустити колоніальну Америку з-за бар'єру Аппалачі. Чим далі розповсюджуються колонії, тим більше шансів на те, що Британія буде покликана захищати їх від нападу аборигенів. Вартість Семирічної війни була досить високою, і для скарбниці Великобританії потрібен був час, щоб відновитись. Крім того, Британія побоювалася, що відкритий кордон лише ускладнить американцям управління.

Після перемоги над французьким флотом у Трафальгарській битві (1805) Велика Британія прийняла звання “Володарки морів”, але перемога Франції під Аустерліцем підтвердила домінування французьких військ на континенті.

Оскільки Британія контролювала море, її претензії на Американську сферу впливу стали вважатися більш серйозними. Головними причинами війни 1812 р. були укази, що обмежували американську торгівлю та практика призову моряків з американських торгових суден.

Британська блокада Франції була повністю успішна, а Королівський флот упродовж наступного століття залишився найміцнішою морською

силою у світі. Навіть у континентальній Європі Франція втратила статус домінуючої держави, внаслідок Віденського конгресу.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Джерела

1. British and Foreign State Papers, Volume 64. 1879. 1403 p.
2. Charles Jean Dominique Lacretelle Histoire de France pendant le 18. siecle. 3. ed., revue et corr. Volume 6. Paris. 1812. 623 p.
3. State Papers Relating to the Diplomatic Transactions Between the American and French governments From the year 1792 to the conclusion of convention on 30th of September 1800 -1812. London. 1816. 1314 p.

Література

4. Войтович Леонтій. Історія війн і військового мистецтва: Том 2. Харків. 2017. 415 с.
5. Пик С. М. Дипломатія європейських держав у період Семилітньої війни 1756 – 1763 р. 2012. 18 с.
6. Adam Gottlieb-Gebhard. André Collet France-Amérique: Deux siècles d'histoire partagée XVIIe et XVIIIe. 1987. Paris. 312 p.
7. Alan Gallay Colonial Wars of North America, 1512-1763 (Routledge Revivals): An Encyclopedia/1996. 855 p.
8. Anthony Page. Britain and the Seventy Years War, 1744-1815: Enlightenment, Revolution and empire. Sheffield. 2014. 568 p.
9. Bruce Bourque. Twelve Thousand Years: American Indians in Maine. Lincoln. 2001. 342.p
10. Daniel A. Baugh The Global Seven Years War 1754-1763: Britain and France in a Great Power contest. New York. 2014. 381 p.
11. David Ormrod. The Rise of Commercial Empires: England and the Netherlands in the Age of mercantilism 1650 -1779. Leeds. 2003. 538 p.
12. Erica Charters, Eve Rosenhaft, Hannah Smith. Civilians and War in Europe, 1618-1815. Liverpool. 2012. 453 p.
13. Francis D. Cogliano. Revolutionary America, 1763-1815: A Political History. 2000. 274 p.
14. Francis Jennings. The Empire of Fortune. Norton. 1987. 673 p.
15. Frans De Bruyn, Shaun Regan. The Culture of the Seven Years' War: Empire, Identity, and the Arts in the Atlantic world. 2014. 396 p.
16. Franz Szabo. The Seven Years of War in Europe, 1756-1763. New York. 1999. 497 p.
17. Fred Anderson Crucible of War: The Seven Years' War and the Fate of Empire in British North America, 1754-1766. 2000. 479 p.
18. Gellner Ernest. Nations and Nationalism .1983. 722 p.

19. George D. Moller. *American Military Shoulder Arms, Volume I: Colonial and Revolutionary War Arms*. 2011. 473 p.
20. Jean-Claude Castex *Combats franco-anglais de la Guerre de Trente Ans et de la Ligue d'Augsbourg*. Vancouver. 1956. 217 p.
21. Jeremy Black. *Fighting for America: The Struggle for Mastery in North America, 1519–1871*. 2013. 470 p.
22. John Brewer. *The Sinews of Power: War, Money, and the English State, 1688-1783* Cambridge. 2008. 746 p.
23. Jonathan R. Dull. *The Age of the Ship of the Line: The British & French Navies, 1650–1815*. Lincoln 2009. 1399 p.
24. Karl W. Schweizer, *England Prussia and the Seven years war*. 1989. 295 p.
25. Lawrence Stone. *An Imperial State at War: Britain From 1689-1815*. Abington. 280 p.
26. Michael J. Seymour *The Transformation of the North Atlantic World, 1492-1763: An Introduction*. 2004. 240 p.
27. Richard de Montbrahan. *1759, la chute de l'Amérique française*. Paris. 2011. 398 p.
28. Shinsuke Satsuma. *Britain and Colonial Maritime War in the Early Eighteenth Century: Silver sea power and Atlantic*. Woofbridge. 2013. 762 p.
29. Sir J.S. Corbet. *England in the Seven Years' War*, 2 vols. London. 1918. 569.p.
30. W.L. Dorn. *Competition for Empire, 1740-1763*. New York. 1940. 840 p.
31. W.W. Hunter. *The Indian Empire: Its People, History and Products*. London. 2009. 1468 p.
32. Warren R. Hofstra *Cultures in Conflict: The Seven Years' War in North America*. 2007. 195 p.
33. William M. Fowler. *Empires at War: The French and Indian War and the Struggle for North America, 1754-1763*. 2005. 567 p.
34. William Stevens *History of Sea Power* Glasgow. 2009. 390 p.

35. William R. Nester. *The First Global War: Britain, France, and the Fate of North America, 1756-1775*. 2000. 209 p.